

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Elatusapu](#) > Croatia

Elatusapu



Sisällön tuottaja:



European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä käsitteillä ”elatusapu” ja ”elatusvelvollisuus” tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusapu on oikeus ja velvollisuus, joka kuuluu vanhemmille ja lapsille, av(i)opuolisille, sukulaisille suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa sekä lapsipuolille ja isä-/äitipuolille perhelaissa (*Obiteljski zakon*) säädetyllä tavalla. Edellä mainitut henkilöt hoitavat elatusvelvollisuutensa kykyjensä ja elätettävän henkilön tarpeiden mukaan perhelaissa säädetyllä mukaisesti.

Vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa alaikäisen lapsensa elättämisestä. Työkykyistä vanhempaa ei voida vapauttaa alaikäisen lapsensa elättämisestä. Jos vanhempi ei elätä alaikäistä lastaan, kyseisen vanhemman vanhempien on elätettävä lapsi. Isä-/äitipuolen on elätettävä alaikäinen lapsipuolensa, jos tämä ei saa elatusta toiselta vanhemmaltaan.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka käy keskiasteen oppilaitosta tai korkeakoulua asiasta annettujen määräysten mukaisesti tai joka osallistuu aikuisille tarkoitettuun perus- tai keskiasteen koulutusohjelmaan ja joka hoitaa velvollisuutensa säännöllisesti ja asianmukaisesti. Elatusvelvollisuus lakkaa viimeistään siinä vaiheessa, kun lapsi täyttää 26 vuotta.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on suorittanut loppuun edellä tarkoitetun koulutuksen mutta ei ole löytänyt työtä, vuoden ajan koulutuksen loppuun suorittamisesta edellyttäen, että lapsi ei ole täyttänyt 26 vuotta. Elatusvelvollisuus päättyy lapsen 26-vuotispäivänä, vaikka vuoden määräaika ei olisi kulunut loppuun.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on vakavan ja pysyvän sairauden tai invaliditeetin takia työkyvytön, koko työkyvyttömyyden keston ajan.

Täysi-ikäisen lapsen on elätettävä vanhempansa, joka on työkyvytön ja jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan. Täysi-ikäisen lapsipuolen on elätettävä äiti-/isäpuolensa, joka on työkyvytön ja jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan, jos äiti-/isäpuoli on elättänyt lapsipuolta tai huolehtinut hänestä pitkään. Täysi-ikäisen lapsenlapsen on elätettävä isovanhempansa, joka on työkyvytön ja jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan, jos isovanhempi on elättänyt lapsenlasta tai huolehtinut hänestä pitkään.

Aviopuolisolla, jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan ja joka on työkyvytön tai ei onnistu löytämään työtä, on oikeus saada elatusapua puolisoltaan edellyttäen, että tällä on siihen mahdollisuus ja riittävästi varoja. Aviopuolisoiden välistä elatusapua koskevia sääntöjä sovelletaan vastaavasti avopuolisoiden väliseen elatusapuun avoliiton keston ajan.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa alaikäisen lapsensa elättämisestä. Jos vanhempi ei elätä alaikäistä lastaan, kyseisen vanhemman vanhempien on elätettävä lapsi. Isä-/äitipuolen on elätettävä alaikäinen lapsipuolensa, jos tämä ei saa elatusta toiselta vanhemmaltaan.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka käy keskiasteen oppilaitosta tai korkeakoulua asiasta annettujen määräysten mukaisesti tai joka osallistuu aikuisille tarkoitettuun perus- tai keskiasteen koulutusohjelmaan ja joka hoitaa velvollisuutensa säännöllisesti ja asianmukaisesti. Elatusvelvollisuus lakkaa viimeistään siinä vaiheessa, kun lapsi täyttää 26 vuotta.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on suorittanut loppuun edellä tarkoitetun koulutuksen mutta ei ole löytänyt työtä, vuoden ajan koulutuksen loppuun suorittamisesta edellyttäen, että lapsi ei ole täyttänyt 26 vuotta. Elatusvelvollisuus päättyy lapsen 26-vuotispäivänä, vaikka vuoden määräaika ei olisi kulunut loppuun.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on vakavan ja pysyvän sairauden tai invaliditeetin takia työkyvytön, koko työkyvyttömyyden keston ajan.

Täysi-ikäiseksi katsotaan henkilö, joka on täyttänyt 18 vuotta.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Asiassa on käännyttävä Kroatian sosiaaliturvalaitoksen (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) puoleen.

Elatusapukysymys voidaan ratkaista pakollisessa neuvontamenettelyssä. Pakollinen neuvonta tapahtuu ennen avioeron vireillepanoa, kun puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi, ja ennen muiden oikeudellisten menettelyjen vireillepanoa asioissa, jotka liittyvät huoltajuuteen ja henkilökohtaisiin suhteisiin lapsen kanssa. Perhelain säännöksiä, joiden mukaan neuvonta on pakollinen ennen avioeron vireillepanoa, mikäli puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi, sovelletaan myös pakolliseen neuvontaan sellaisten oikeudenkäyntien yhteydessä, jotka koskevat huoltajuutta ja henkilökohtaisia suhteita lapsen kanssa, kun lapsen vanhemmat muuttavat erilleen. Pakollinen neuvontamenettely pannaan vireille asianosaisten pyynnöstä, joka toimitetaan Kroatian sosiaaliturvalaitokseen. Jos vanhemmilla ei ole suunnitelmaa yhteishuoltajuudesta, Kroatian sosiaaliturvalaitos kehottaa heitä laatimaan sellaisen perheasiain sovittelumenettelyssä, kuten perhelaissa edellytetään.

Elatusavusta voidaan sopia perheasiain sovittelumenettelyssä, jonka puitteissa osapuolet pyrkivät sopimaan perhesuhteita koskevan erimielisyyden perheasioiden sovittelijoiden avustuksella. Perheasiain sovitteluun osallistuminen on perheenjäsenille vapaaehtoista. Perheasiain sovittelun päätarkoituksena on sopia yhteishuoltajuudesta ja muista lapseen liittyvistä järjestelyistä. Sovittelumenettelyssä sovitusta yhteishuoltajuudesta tai muista järjestelyistä tulee täytäntöönpanokelpoisia, jos tuomioistuin vahvistaa ne asianosaisten pyynnöstä tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä. Perheasioita voidaan sovittaa oikeudellisesta menettelystä erillään ennen menettelyn vireillepanoa, sen aikana tai sen jälkeen.

Vanhemman, joka ei asu lapsen kanssa, maksaman elatusavun määräästä voidaan sopia yhteishuoltajuussuunnitelmassa, jonka vanhemmat voivat itse laatia pakollisen neuvontamenettelyn tai perheasiain sovittelumenettelyn yhteydessä. Jotta yhteishuoltajuussuunnitelma olisi täytäntöönpanokelpoinen, se pitää toimittaa tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä tuomioistuimelle, joka tarkistaa ja hyväksyy sen sisällön perhelain säännösten mukaisesti.

Lapsi voi vaatia elatusapua yksinkertaistetussa tuomioistuimen ulkopuolisessa elatusapumenettelyssä. Menettelyn osapuolia ovat lapsi ja vanhemmista se, joka ei asu lapsen kanssa. Lasta edustaa tällaisessa menettelyssä vanhempi, jonka kanssa lapsi asuu. Tuomiovalta elatusapuun liittyvissä yksinkertaistetuissa menettelyissä on tuomioistuimen, jolla on yleinen alueellinen toimivalta, lisäksi myös lapsen koti- tai asuinpaikan tuomioistuimella.

Elatusapua koskevia päätöksiä tehdään avioliittoa, vanhemmuuden toteamista ja huoltajuutta koskevilla oikeudenkäynneissä perhelain säännösten mukaisesti.

Avioerotapauksissa puoliset voivat tehdä elatussopimuksen. Siinä vahvistetaan elatusavun määrä sekä elatusvelvollisuuden suorittamistapa, kesto ja päättymisen. Aviopuolisot voivat tehdä elatussopimuksen kirjallisesti ja pyytää tuomioistuinta vahvistamaan sen tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä, jolloin siitä tulee täytäntöönpanokelpoinen.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Lapsen elatusta koskevassa menettelyssä asianosaisia ovat lapsi ja vanhemmista se, joka on lain mukaan elatusvelvollinen. Lasta edustaa se vanhempi, jonka kanssa lapsi asuu. Kyseisen vanhemman suostumuksella lasta voi elatusapumenettelyssä edustaa Kroatian sosiaaliturvalaitos.

Kroatian sosiaaliturvalaitoksen lisäksi vanhemmalla, jonka kanssa lapsi asuu, on valtuudet esittää vaateita menettelyssä. Jos Kroatian sosiaaliturvalaitoksen ja kyseisen vanhemman vaateet ovat keskenään ristiriidassa, tuomioistuin ottaa huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat, erityisesti lapsen hyvinvoinnin, päättäessään, kumman vaateet se ottaa huomioon.

Kroatian sosiaaliturvalaitoksen on toimittava lapsen nimissä ja pantava vireille elatusapua tai sen määrän nostamista koskeva menettely, jos vanhempi, jonka kanssa lapsi asuu, ei ole ilman perusteltua syytä käyttänyt kyseistä oikeutta yli kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona lapsi sai oikeuden elatusapuun. Kroatian sosiaaliturvalaitos edustaa lasta elatusapumenettelyssä, jos lapsi on muun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön huollettavana. Tällaisissa tapauksissa lapsen vanhemmilla ei ole Kroatian sosiaaliturvalaitoksen ohella valtuuksia esittää vaateita lapsen nimissä. Vanhempi ei siis voi edustaa lasta menettelyssä enää sen jälkeen, kun Kroatian sosiaaliturvalaitos on esittänyt vaateita lapsen nimissä.

Siviiliprosessilain (*Zakon o parničnom postupku*) säännösten mukaan asianosaisen laillisen edustajan on oltava juristi, ellei laissa toisin säädetä. Asianosaisen laillisena edustajana voi toimia verisukulainen suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa, veli, sisko tai aviopuoliso edellyttäen, että henkilö on täysivaltainen ja hänellä on valtuudet toimia oikeudellisena edustajana.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Tuomiovalta riita-asioissa, joissa kantaja vaatii lakisääteistä elatusapua, on tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta, sekä kantajan koti- tai asuinpaikan tuomioistuimella. Jos lakisääteistä elatusapua koskevissa kansainvälisissä riita-asioissa tuomiovalta on kroatialaisella tuomioistuimella, koska kantajan kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Kroatiassa, alueellinen tuomiovalta on tuomioistuimella, jonka alueella kantajalla on kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka. Jos kroatialaisella tuomioistuimella on tuomiovalta, koska elatusvelvollisella vastaajalla on Kroatiassa omaisuutta, joka voidaan periä elatusmaksujen kattamiseksi, alueellinen tuomiovalta on tuomioistuimella, jonka alueella kyseinen omaisuus sijaitsee.

Toimivalta hyväksyä yhteishuoltajuussuunnitelma on tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta lasta koskevassa asiassa.

Toimivalta hyväksyä lapsen elatusta koskeva sopimus on tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta lasta koskevassa asiassa.

Toimivalta hyväksyä aviopuolison elatusta koskeva sopimus on tuomioistuimella, jonka alueella puolisoitten yhteinen kotipaikka sijaitsee. Jos puolisoilla ei ole yhteistä kotipaikkaa, toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella puolisoitten viimeinen yhteinen kotipaikka sijaitsee. Jos kroatialaisella tuomioistuimella on toimivalta hyväksyä puolison elatusta koskeva sopimus, koska puolisoitten viimeinen yhteinen kotipaikka sijaitsee Kroatiassa, toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella puolisoitten viimeinen yhteinen kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka sijaitsee.

Tuomiovalta elatusapuun liittyvissä yksinkertaistetuissa menettelyissä on tuomioistuimen, jolla on yleinen alueellinen toimivalta, lisäksi myös lapsen koti- tai asuinpaikan tuomioistuimella.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Siviiliprosessilain 89.a §:n mukaan asianosaiset voivat panna menettelyn vireille joko itse tai laillisen edustajansa välityksellä. Tuomioistuin voi kuitenkin pyytää edustettua asianosaista tulemaan henkilökohtaisesti tuomioistuimeen ja esittämään seikat, jotka menettelyssä on tarkoitus vahvistaa. Asianosaisen laillisen edustajan on oltava juristi, ellei laissa toisin säädetä. Siviiliprosessilain 89.a §:n kolmannen momentin mukaan asianosaisen laillisenä edustajana voi toimia verisukulainen suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa, veli, sisko tai aviopuoliso edellyttäen, että henkilö on täysivaltainen ja hänellä on valtuudet toimia oikeudellisena edustajana.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Oikeudenkäyntikuluja koskevan lain (*Zakon o sudskim pristojbama*) 1 §:n mukaan asian käsittely tuomioistuimessa on aina maksullista. Maksun määrä selviää erillisestä hinnastosta (*Tarifa sudskih pristojbi*).

Samaisen lain 16 §:n mukaan elatusapua tai elatusoikeuteen liittyviä vaateita koskevissa menettelyissä osapuolena olevat lapset on vapautettu oikeudenkäyntimaksuista.

Siviiliprosessilain 172 §:n mukaan oikeudenkäyntikulujen maksamisesta vapauttamisen ja oikeusavun saamisen edellytyksiä ja niihin liittyvien oikeuksien käyttöä säännellään maksutonta oikeusapua koskevilla erillissäännöillä. Samaisen lain 176 §:n mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava välittömästi toimivaltaiselle hallintoviranomaiselle tapauksesta, jossa asianomainen on kyseisten erillissääntöjen mukaisesti käyttänyt oikeuttaan saada vapautus oikeudenkäyntimaksuista, mutta jonka osalta tuomioistuin toteaa menettelyn aikana, että tämä pystyy maksamaan mainitut kulut.

Maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) määritetään oikeusavun tarkoitus, saajat, muodot, antajat ja ehdot, menettely oikeusavun saamista koskevan oikeuden käytölle, rajatylittävän oikeusavun käyttö, oikeusavun rahoitus sekä kyseisen lain soveltamisen valvonta. Lakia ei sovelleta silloin, kun oikeusapua annetaan erityissääntöjen nojalla.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Lapsen elatus suoritetaan aina rahassa.

Lapsen kanssa asuva vanhempi hoitaa osuutensa lapsen elatusvelvollisuudesta huolehtimalla lapsesta päivittäin, kun taas vanhempi, joka ei asu lapsen kanssa, hoitaa osuutensa rahoittamalla lapsen aineellisia tarpeita.

Tuomioistuimen oikeudenkäynnissä määrittämät lapsen aineelliset tarpeet kattavat asumisen, ruoan, vaatetuksen, hygienian, huolenpidon, koulutuksen, terveydenhoidon ja muut vastaavat kulut. Elatusavun määrityksessä otetaan huomioon elatusvelvollisen vanhemman elintaso.

Lapsen aineelliset tarpeet voivat olla tavallista suuremmat, jos hän tarvitsee terveydentilansa takia jatkuvaa tehostettua huolenpitoa. Tämä on otettava huomioon elatusavun määrää vahvistettaessa.

Tuomioistuin määrittää elatusvelvollisen maksukyvyn sen mukaan, mitkä ovat hänen tulonsa ja taloudellinen tilanteensa elatusavun määrittämisajankohtana.

Sosiaaliturvasta vastaava ministeriö määrittää vuosittain 1. huhtikuuta mennessä vähimmäismäärän, joka riittää kattamaan alaikäisen lapsen elatuksesta Kroatiaassa kuukausittain aiheutuvat aineelliset perustarpeet ja joka lankeaa sen vanhemman maksettavaksi, joka ei asu lapsen kanssa.

Vähimmäismäärä määritetään prosenttiosuutena oikeushenkilön palveluksessa Kroatiaassa olevan henkilön edellisvuoden keskimääräisestä nettokuukausipalkasta, joka oli Kroatian tilastotoimiston (*Državni zavod za statistiku*) mukaan 1 148 euroa vuonna 2023 (Kroatian virallisen lehden (*Narodne novine*, NN) nro 21/24), seuraavasti:

1. 0-6-vuotias lapsi: 17 % keskipalkasta,
2. 7-12-vuotias lapsi: 20 % keskipalkasta sekä
3. 13-18-vuotias lapsi: 22 % keskipalkasta.

Poikkeustapauksessa määrää voidaan alentaa, mutta sen on oltava vähintään puolet edellä luetelluista vähimmäismääristä. Poikkeus voidaan myöntää, jos

1. elatusvelvollisen on perhelain nojalla elätettävä kahta tai useampaa lasta,
2. lapsi osallistuu omaan elatukseensa ansiotyöllä.

Sosiaaliturvasta vastaava ministeriö vahvistaa vuosittain 1. huhtikuuta mennessä taulukot alaikäisten lasten keskimääräisistä tarpeista ikäluokittain, elatusvelvollisen vanhemman tuloista palkkaluokittain ja keskimääräisistä elinkustannuksista Kroatiaassa.

Elatusvelkoja ja elatusvelvollinen voivat pyytää tuomioistuinta nostamaan tai alentamaan elatusavun määrää, lopettamaan elatusvelvollisuuden tai muuttamaan aiemmalla täytäntöönpanokelpoisella asiakirjalla vahvistettua elatusavun suoritustapaa, jos olosuhteet ovat muuttuneet.

Elatusapua ei indeksoida Kroatiaassa.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusavun suorittamistapa ja saaja vahvistetaan oikeuden päätöksellä.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua vapaaehtoisesti, asiassa voidaan aloittaa täytäntöönpanomenettely.

Jos palkkaan, muuhun säännölliseen tuloon tai pankkitilillä oleviin varoihin kohdistuu muitakin vaateita, lapsen elatusavun täytäntöönpano menee niiden edelle muiden vaateiden syntyajankohdasta riippumatta.

Elatusvelvollinen voi antaa suostumuksensa sille, että hänen palkkansa, eläkkeensä tai vastaava tulonsa pidätetään kokonaan tai osittain elatusvelkojan esittämän vaateen suorittamiseksi ja että maksut suoritetaan suoraan elatusvelkojalle. Suostumus ja maksujen suoritustapa kirjataan tuomioistuimessa järjestettävän kuulemisen pöytäkirjaan tai notaarin laatimaan asiakirjaan. Kyseinen asiakirja laaditaan yhtenä kappaleena, ja sillä on sama oikeusvaikutus kuin täytäntöönpanoasiakirjalla.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Vanhemman, joka ei asu alaikäisen lapsensa kanssa ja joka ei ole maksanut tästä elatusapua, on maksettava lapselle korvausta maksamattomasta elatusavusta. Korvausta on maksettava elatusoikeuden alkamispäivästä kanteen nostamispäivään. Lapsen saatavat elatuksen laiminlyöneeltä vanhemmalta vanhenevat viiden vuoden kuluttua elatusvelvollisuuden alkamispäivästä.

Siviilioikeudellisia velvollisuuksia koskevan lain (*Zakon o obveznim odnosima*) 226 §:n mukaan vuosittain tai

useammin eräänntyviin saataviin – olipa sitten kyse liitännäissaatavista (esim. korko) tai saatavista, joissa itse oikeus on vanhentunut (esim. elatusmaksu) – sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa kunkin saatavan eräpäivästä lukien.

Samaisen lain 233 §:n mukaan saataviin, jotka on vahvistettu tuomioistuimen lopullisella päätöksellä tai toisen toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä taikka tuomioistuimessa tai toisessa toimivaltaisessa viranomaisessa sovitus- tai notaarin asiakirjalla vahvistetussa ratkaisussa, sovelletaan 10 vuoden vanhentumisaikaa, mukaan lukien saatavat, joiden lainmukainen vanhentumisaika on lyhyempi.

Lain 235 §:n mukaan vanhentumisaikaa ei sovelleta vanhempien ja lapsen välillä huoltajuuden keston ajan.

Täytäntöönpanolain (*Ovršni zakon*) 172 §:n mukaan pakkotäytäntöönpano ei saa kohdistua seuraavassa lueteltuun varallisuuteen: lakisääteisenä elatusapuna saatava tulo, korvaus terveydentilan heikentymisestä tai työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuvasta vahingosta ja korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta; työkyvyttömyysvakuutuslainsäädännön mukainen korvaus invaliditeetista; sosiaalietuudet; tilapäinen työttömyyskorvaus; lapsilisä, ellei erillismääräyksestä muuta johdu; opintotuki ja stipendit; tuomion saaneille työnteosta maksettava korvaus, paitsi kun on kyse elatussaatavista tai tuomitun rikoksellaan aiheuttaman vahingon korvaamisesta; kunnianosoituksista ja palkinnoista saatavat tulot; äitiys- /vanhempainraha, ellei erillissäädöksestä muuta johdu; muut erillismääräyksellä pakkotäytäntöönpanosta vapautetut tulot.

Täytäntöönpanolain 173 §:n mukaan pakkotäytäntöönpanoa koskevat seuraavat rajoitukset:

1. Jos täytäntöönpano suoritetaan elatusvelvollisen palkasta, sen ulkopuolelle jätetään määrä, joka vastaa kahta kolmasosaa keskimääräisestä nettopalkasta Kroatiaassa. Jos täytäntöönpanon syynä on lakisääteinen elatusapusaatava, korvaus terveydentilan heikentymisestä taikka työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuneesta vahingosta tai korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta, täytäntöönpanon ulkopuolelle jätetään puolet keskimääräisestä nettopalkasta Kroatiaassa, paitsi kun on kyse lapsen elatusavun pakkotäytäntöönpanosta. Tällöin täytäntöönpanon ulkopuolelle jäävä määrä on neljäsosa oikeushenkilön palveluksessa Kroatiaassa olevan henkilön edellisvuoden keskimääräisestä nettokuukausipalkasta.
2. Jos elatusvelvollisen palkka on alempi kuin keskimääräinen nettopalkka Kroatiaassa, kaksi kolmasosaa palkasta jätetään täytäntöönpanon ulkopuolelle. Jos täytäntöönpanon syynä on lakisääteinen elatusapusaatava, korvaus terveydentilan heikentymisestä taikka työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuneesta vahingosta tai korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta, täytäntöönpanon ulkopuolelle jäävä määrä on puolet henkilön nettopalkasta.
3. Pykälän 1 momentissa käytetyllä käsitteellä 'keskimääräinen nettopalkka' tarkoitetaan kuluvan vuoden tammi-elokuun välisenä aikana oikeushenkilön palveluksessa Kroatiaassa olevan henkilön keskimääräistä nettokuukausipalkkaa, jonka Kroatian tilastokeskus (*Državni zavod za statistiku*) määrittää ja joka julkaistaan maan virallisessa lehdessä viimeistään 31. joulukuuta kyseisenä vuotena. Näin määritettyä määrää sovelletaan seuraavana vuonna.
4. Kyseisen pykälän 1 ja 2 momentin säännöksiä sovelletaan myös pakkotäytäntöönpanoon, joka kohdistuu palkan sijasta maksettavaan korvaukseen, työajan lyhennyksen johdosta maksettavaan korvaukseen, palkan alentamisen johdosta maksettavaan korvaukseen, eläkkeeseen, sotilashenkilöstön palkkaan, asepalveluksensa aikana reserviin kuuluvien henkilöiden tuloihin sekä muihin siviili- ja sotilashenkilöstön säännöllisiin tuloihin, lukuun ottamatta 5 ja 6 momentissa tarkoitettuja tuloja.
5. Ulosotto voi kohdistua vammaiselle tämän ruumiinvamman johdosta maksettavaan korvaukseen ja hoitoavustukseen vain, jos ulosoton syynä on lakisääteinen elatusapusaatava, korvaus terveydentilan heikentymisestä taikka työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuneesta vahingosta tai korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta. Ulosmittattava määrä on tällöin puolet mainituista tuloista.
6. Elinikäisestä elatussopimuksesta, elinikäisestä elinkorkosopimuksesta ja henkivakuutuksesta saatavaan tuloon kohdistuva ulosotto voidaan suorittaa ainoastaan elatusavun laskentaperusteena käytetyn määrän ylittäväältä osalta.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua

elatusavun perimisessä?

Kroatian sosiaaliturvalaitoksen on pidettävä kirjaa kaikista alaikäisen lapsen elatusta koskevista päätöksistä ja tuomioistuimessa vahvistetuista sopimuksista.

Kun Kroatian sosiaaliturvalaitos vastaanottaa tuomioistuimen lopullisen lapsen elatusapua koskevan päätöksen tai tuomioistuimessa vahvistetun sopimuksen, sen on lähetettävä oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva kirjallinen tiedote sekä lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle että elatusvelvolliselle vanhemmalle tai muulle perhelain 288 §:ssä tarkoitetulle henkilölle, jonka on päätöksen tai sopimuksen nojalla maksettava elatusapua.

Tällä tiedotteella Kroatian sosiaaliturvalaitos ilmoittaa lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle seuraavat tiedot:

1. varoitus siitä, että Kroatian sosiaaliturvalaitokselle on ilmoitettava, jos elatusvelvollinen laiminlyö velvollisuutensa säännöllisesti ja täysimääräisesti; ja
2. edellytykset, joiden perusteella lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun asiasta annettujen erillissäädösten mukaisesti.

Tiedotteella Kroatian sosiaaliturvalaitos ilmoittaa elatusvelvolliselle vanhemmalle tai muulle perhelain 288 §:ssä tarkoitetulle henkilölle, jonka on tuomioistuimen päätöksen tai tuomioistuimessa tehdyn sopimuksen nojalla maksettava elatusapua, että

1. se nostaa rikosoikeudellisen kanteen velvollisuutensa laiminlyövää elatusvelvollista vastaan 15 päivän kuluessa siitä, kun sen tietoon tulee, ettei elatusvelvollisuutta ole hoidettu säännöllisesti ja täysimääräisesti; ja
2. Kroatiassa on valtuudet periä takaisin väliaikaisen elatusavun määrä, joka on maksettu väliaikaista elatusapua koskevan erillissäädöksen mukaisesti.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Kun Kroatian sosiaaliturvalaitos vastaanottaa tuomioistuimen lopullisen lapsen elatusapua koskevan päätöksen tai tuomioistuimessa vahvistetun sopimuksen, sen on ilmoitettava lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle edellytyksistä, joiden perusteella lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun asiasta annetun erillissäädöksen mukaisesti. Lapsella, jolla on Kroatian kansalaisuus ja jonka kotipaikka on Kroatiassa, on oikeus väliaikaiseen elatusapuun asiasta annetussa laissa (*Zakon o privremenom uzdržavanju*; NN nro 92/14) säädetyin edellytyksin. Lain mukaan lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta henkilöä, jota vanhemman on täytöntöönpanokelpoisen asiakirjan nojalla elätettävä.

Lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun, jos vanhempi, joka ei asu lapsen kanssa, ei hoida täytöntöönpanokelpoisen asiakirjaan perustuvaa elatusvelvollisuuttaan lainkaan tai täysimääräisesti ja jos on todennäköistä, etteivät kyseisen vanhemman omat vanhemmat osallistu lapsen elättämiseen rahasummalla, joka vastaa vähintään laissa vahvistettua väliaikaisen elatusavun määrää.

Oikeus väliaikaiseen elatusapuun säilyy siihen asti, kunnes elatusvelvollinen jatkaa elatusavun maksamista vähintään väliaikaisen elatusavun määräksi laissa vahvistetun suuruisena.

Lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun kaiken kaikkiaan enintään kolmen vuoden ajan.

Väliaikaisen elatusavun määrä on puolet elatusavun lakisääteisestä vähimmäismäärästä. Väliaikaisen elatusavun määrä ei voi ylittää täytöntöönpanokelpoisessa asiakirjassa vahvistettua elatusavun määrää.

Väliaikaisen elatusavun maksaa valtio. Juridisesti tästä seuraa, että valtiosta tulee lapsen sijaan elatusvelkoja, ja valtiolle siirretään elatusapusaatavista määrä, joka vastaa sen maksamaa väliaikaista elatusapua, sekä mahdolliset muut liitännäisoikeudet. Lain 25 §:ssä tarkoitetussa saatavien perintämenettelyssä valtiota edustaa toimivaltainen syyttäjänvirasto.

Kroatian parlamentissa on käsiteltävänä uusi laki väliaikaisesta elatusavusta (*Zakon o privremenom uzdržavanju*). Sillä helpotetaan oikeuden käyttöä, laajennetaan elatusapuun oikeutettujen joukkoa, korotetaan väliaikaisen elatusavun määrää ja pidennetään oikeuden kestoja. Jos toinen vanhempi ei edelleenkään maksa

elatusapua, on todennäköistä, että lapsi on oikeutettu väliaikaiseen elatusapuun sen jälkeen, kun uusi laki on tullut voimaan.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Kroatia on säätänyt lain, jolla pannaan täytäntöön toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista annettu neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009 (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*). Sen mukaan sosiaaliturvasta vastaava ministeriö on asetuksen täytäntöönpanosta vastaava keskusviranomaisen.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisesta vastaavia toimivaltaisia viranomaisia ovat tuomioistuimet ja Kroatian sosiaaliturvalaitoksen aluetoimistot toimialojensa ja -valtuuksiensa mukaisesti.

Jos elatussaatavien perintää hakeva osapuoli on Kroatiassa ja elatusvelvollisen kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hakija voi pyytää apua asetuksen (EY) N:o 4/2009 täytäntöönpanosta vastaavalta Kroatian keskusviranomaiselta eli työllisyydestä, eläkejärjestelmästä, perheasioista ja sosiaalipolitiikasta vastaavalta ministeriöltä (*Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike*).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Ottamalla yhteyttä keskusviranomaiseen ja asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisesta vastaaviin toimivaltaisiin viranomaisiin.

Keskusviranomaisen yhteystiedot:

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Ulica Grada Vukovara 78

10110 Zagreb

Verkkosivusto: <https://mrosp.gov.hr/>

Sähköposti: pisarnica@mrosp.hr

Puhelin: +385 1 555 7015

Faksi: +385 1 555 7222

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ei. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 55 artiklan mukaan on otettava yhteyttä sen valtion keskusviranomaiseen, jossa hakija asuu, minkä jälkeen kyseinen keskusviranomaisen toimittaa hakemuksen Kroatian keskusviranomaiselle.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Hakijan asuinmaan keskusviranomaisen toimittaa hakemuksen työllisyydestä, eläkejärjestelmästä, perheasioista ja sosiaalipolitiikasta vastaavalle ministeriölle, joka on neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 tarkoitettu Kroatian keskusviranomaisen.

Keskusviranomaisen yhteystiedot:

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Ulica Grada Vukovara 78

10110 Zagreb

Verkkosivusto: <https://mrosp.gov.hr/>

Sähköposti: pisarnica@mrosp.hr

Puhelin: +385 1 555 7015

Faksi: +385 1 555 7222

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei sovelleta.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Hakija ottaa yhteyttä jäsenvaltion keskusviranomaiseen, ja oikeusapua myönnetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan kuuluvalla alueella 44-47 artiklan mukaisesti. Tapauksen mukaan sovelletaan maksutonta oikeusapua koskevan lain säännöksiä.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Kroatia on säätänyt lain, jolla pannaan täytäntöön toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annettu neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009 (NN nro 127/2013). Asetuksen soveltamisesta vastaava keskusviranomainen on työllisyydestä, eläkejärjestelmästä, perheasioista ja sosiaalipolitiikasta vastaava ministeriö.

Lisätietoja:

1. Perhelaki (*Obiteljski zakon*; NN nrot 103/15, 98/19, 47/20 ja 49/23)
2. Täytäntöönpanolaki (*Ovršni zakon*; NN nrot 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 ja 114/22)
3. Laki kansainvälisestä yksityisoikeudesta (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*; NN nro 101/17)
4. Laki maksuttomasta oikeusavusta (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*; NN nro 143/13 ja 98/19)
5. Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 täytäntöönpanosta (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*; NN nro 127/13)

6. Siviiliprosessilaki (*Zakon o parničnom postupku*; NN nrot 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 ja 114/22)
7. Laki väliaikaisesta elatusavusta (*Zakon o privremenom uzdržavanju*; NN nro 92/14)

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

■ Päivitetty viimeksi: 02/05/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.